

M. BOVDEWYNS
Medic. & Phylosophiæ Doct.

De Origine, & Præstantia Pharmacia.

P R Æ F A T I O.

 Vidquid de Medicinæ inuentione vel fabulentur Poetæ, vel hallucinentur Historici, mihi firmiter persuasum habeo, Medicinam cum primo Homine, per illum à quo omnis medela, naturæ Auctorem in mundum intrasse. Corporis Medicina si altius rerum originem repetas (inquit *S. August.*) non inuenitur vnde ad homines manare potuerit, nisi à Deo, cui rerum omnium status, salusque est tribuenda: & *Suidas* cum varias Adami dotes, virtutesque enarrasset, neque verò hîc (addit) Primogeniti hominis substitit excellentia & dignitas, sed & seminum, stirpiumque discrimina, radicum, & herbarum vires, & quæ defensionis, ac Medicinæ causâ, cuius animanti natura tribuit, distinxit, & explicauit. *Fruetus enim erant in cibum, & folia in medicinam.* Ab *Adamo* autem interualla constitui possunt (vt benè censet *Heluicius*) ad *Iacob* vsque, per quæ continuata fuit celestis doctrinæ successio. Post diluuium enim cum *Cham* Noë filio simul in

*De Civit.
lib. 3. c.
13. &
37.*

*Ezech.
cap. 47.
v. 12.*

PRÆFATIO.

1800. Syriam & Ægyptum demigravit, è cuius posteris
 Bactrianorum Rex *Zoroaster*, ita in illa excelluit, vt
 2000. *Polid. Virgil. Francisc. Patricius* aliique Magiam natu-
 ralem ab illo tradant esse repertam; imo ars Me-
 2140. *Lib. de morib. German. Francif. Patric. lib. 2. de Republ. cap. 3.* dicinæ tunc temporis tam communis facta, vt *Ta-*
2200. *citus* narret sæculo proximè subsequente, etiam
 mulieres illam exercuisse, quarum officium erat
 vulnera exugere, inquit, & sanare: vnde & militiam
 ab *Hermione Germanorum Rege* sequi iussæ.
 Ægyptij nihilominus erga Reges tuos nimium su-
 perstitiosi, Medicinæ inuentionem *Api* (qui etiam
Osyris & Serapis dictus erat) Argiuorum Regi adscri-
 bebant, eumque *Iacob* Patriarchæ constat coæta-
 neum fuisse, penes quem (vti & alios populi seniores
 & Primates familiæ) Medicinæ secreta semper fue-
 runt reseruata, & hi ad ægros non solius familiæ, sed
 totius profapiæ accersiti, opere illos, & consilio iu-
 uabant, cum nullus, rudiore isto tempore, adhuc
 2525. *Lib. 29.* particularem eius professionem faceret, ita vt *Plin.*
 „*Senior* dicat: multa millia gentium sine Medicis
 quidem degere, non tamen sine Medicina: cuius
 ampliora testimonia, imo antiquiorum Prædeces-
 sorū per singula sæcula, vsque ad hæc tempora no-
 stra continuatam seriem forte tractatu expresso in
 lucem dabimus, nunc breuitati intentis sufficiat,
Cadmum Europæ fratrem hanc cum alijs Litteris,
 tum

P R A E F A T I O.

tum Artibus è Phænicia in Græciam asportasse, & ex illa per *Saturnum*, Iano in Latio succedentē; non horti, aut agri dumtaxat, sed & ingeniorū. artium-
Inq̄. in. lib. 47.
 que omnium culturam à Græcis accepisse Italiam: quibus clarum fit præclarissimam hanc Artium (cuius Doctor nempe Medicus omnipotens, Adam discipulus, & Schola fuit Paradisus) primò ab Ægyptijs ad Græcos, tum ad Aborigines & Latinos, hinc ad Romanos, ac per hos demum, Arabesque ad nos esse deuolutam. Erat autem priscis temporibus Ars hæc & scientia nisi Rhisotomia, tota & sola in plantarum, herbarumque cognitione consistens, vnde ex primis Græcis Medicis Apollo sese apud Quid. Iactat.

*Inuentum Medicina meum est, genitorque per orbem
 Dicor, & Herbarum subiecta potentia nobis;
 Hei mihi quod nullus amor est medicabilis herbis!*

Quia in illarū expressione & succo, vltimos Medicinæ terminos statuebant, ita vt ultra illos nihil medicaminis haberetur; nec debebat; nam sicut nulla Orbis plaga (vt iam ostendi) à morbis immunis, ita nec vlla pars terrarum remedijs destituta: Ne siluæ
In epist. dedic.
 „quidem horridiorque Naturæ facies medicinis caret, ait *Plinius*, sacra illa parente rerum omnium
Lib. 24.
 „nusquam non remedia disponente homini: vt
 „Medicina (forte: *Medica officina*) fieret etiam
 „foli-

PRÆFATIO.

„solitudo ipsa, ad singula illius (mala) discor-
 „diæ, atque concordia; miraculis occurrentibus.
 „Hæc (ex siluis, pratisque desumenda) sola, naturæ
 „placuerat esse remedia parata, vulgo inuentu fa-
 „cilia, ac sine impendio, ex quibus viuimus.....

Epist.
 95.

„Cum remedia vera pauperrimus quisq; cænet, ita
 „ille: Enimvero similia tunc temporis in *μονομαχία*
 „quali, & singularis cum singulari mali certamine,
 „abundè poterant sufficere, quia vt pro more suo,
 „optimè Seneca: Ne opus quidem adhuc erat dili-
 „gentibus remediis. Nondum in tantum nequitia
 „surrexerat, nec tam latè se sparserat: poterant vi-
 „tjs simplicibus, obstare remedia simplicia: nunc
 „necesse est tanto operosiora esse munimenta,
 „quanto valentiora sunt, quibus petimur: & tan-
 „dem exclamat: innumerabiles esse morbos mira-
 „ris? coquos numerosa, quos vnus venter exercet.

Pathol.
 lib. 1. c.
 14.

Hinc, illæ lachrymæ; nam vt rectissimè Fernelius,
 vna gula omnium est propè morborum mater,
 etiamsi alius est pater. Hinc morbus, non vt Anta-
 gonista singularis, sed instar hostis communis ce-
 pit hominem turmatim aggredi: hinc

Horat. 1.
 Carmin.
 Ode. 3.

.... *Macies, & noua febrium*
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda necessitas
Lethi, corripuit gradum.

„Et

PRÆFATIO.

„Et Poëtæ fidem denegantibus ait *Chrysoſtomus*; Momil.
 „An non videtis quotidie ex ſumptuoſis menſis, & 10. in G. nef.
 „incommoda ingluuie infinita morborum gene-
 „ra induci? vnde Podagræ? vnde Capitis dolores?
 „vnde corruptorum humorum abundantia? vnde
 „innumeri alij morbi? nonne ab intemperantia
 „vnde ſequitur facile Mors. Similia fere habet
 Galenus, filios huius mundi, filios gulæ appellans. In 6 A- phoriſi.
Clem Alexandrinus lib. 2. Pedag. cap. 1. Petrus Chryſol. Orat. de inglu. & ebriet. & S. Scriptura locis innumeris.
 Vnde factum eſt, vt prioris æui Medici, à ſolis Dijs Vide ho- mer. Corn. Celf. Franciſ. Patric. Greg. theloſ.
 immortalibus morbos immitti opinantes, ſimpli-
 ciſſima illis remedia ex Herbarum expreſſionibus,
 decoctionibus, & ſuccis adhibere conſueuerint, de
 de quibus omnium primi ſcripſiſſe feruntur *Eſcula-
 pius & Orpheus*, idque circa Annum mundi 2730. &
 tandem Rex, & ſapientiſſimus Hebræorum Salo-
 mon à patre luminum diuinitus iuſtructus Anno
 ab Orbe condito circiter 2950. 2950. *diſputauit ſuper lignis à
 Cedro quæ eſt in Libano, vſque ad Hyſſopum quæ egreditur
 de pariete, & diſſeruit de iumentis, & reptilibus, & piſcibus:*
 Cumque Ptolomæus Phyladelphus Ægyptiorum
 Rex in litteris munificentiſſimus inſignem Alexan- 3. Reg 4. 33.
 driæ Bibliothecam, Demetrii Phalerei operà, om-
 nium primus inſtrueret, ſeptuaginta Iudæorum ſe-
 nioribus in illum finem in Ægyptum accitis, cum

d toto

P R Æ F A T I O.

In Histor.
de hac
ipsa re.
3690.

toto vetere instrumento, ab Eleazaro summo Pontifice impetrato, hebraica hæc Salomonis scripta in Græcam linguam transferri curauit, sicuti *Aristæus*, tunc temporis præsens, scripto reliquit; contigit hoc autem circa Annum mundi 3690. Quo factò tam multa medicaminum secreta, herbarum virtutes, partium animalium proprietates, & infallibilia populo suggestit remedia, vt peruersi ægri Dominum Deum suum prætereuntes, ad Herbarium hunc Regium, tanquam ad asylum salutis recurrerent, proprijs arti suæ, & scientiæ, non Dei beneficio sanitatem adscribentes, vti septingentos, ante annos, Rex Asa fecerat Salomonis ex Abia abnepos, de quo dicitur Paralipp. 2. 16. *Nec in infirmitate sua quæsiuit Dominum, sed magis in Medicorum arte confisus est.* Vnde cum tantæ impietatis, & abusus occasionem se per hanc translationem populo dedisse scrupulosius veretur Ptolomeus, reuocans amplissimum beneficium, libros de rebus naturalibus, & precipuè Medicis agentes, nõ sine maximo mortalium damno Vulcano deuorandos dedit, vt ingrati ægri, atque Dei beneficij immemores, non ad instrumentum, sed diuinum Artificem, non ad causam secundam, sed primum bonorum omnium Auctorem impostherum recurrerent, vnde factũ est vt ex Trecentis quæ Salomon conscripsit voluminibus,

bus,

PRÆFATIO.

bus, tantum quatuor, aut quinque hodie supersint, reliquis in cineres redactis. Verum hanc, vel sanguineis lachrymis deplorandam pretiosissimi thesauri, iacturam præuidens ille, qui propter nos, & propter nostram salutem descendit de Cælo, ut saluum faceret, quod perierat, iam à duobus sæculis aliud humanæ infirmitatis solatiū in Græcia præmiserat Hypocratem, in cuius doctissimis scriptis, maiore trunco iam igne consumpto, tanquā in alia caudice adhuc Medicinæ scientia floreret, quæ hærede surculo plantarum, quæ postea morituræ erant, orbitatem pelleret; nam hic cum medicamenta simplicia, malis ex hominum & luxuria, & crapula indies accrescentibus, essent inualida, & Morbi varijs inter sese mixturis implicarentur, ærumnarum illorum misertus, ducentis, plus minus, annis ante, maiore vi opus esse, duplicique malo, duplicem cuneum adhibendū ratus, Primus ex omnibus memoria dignis (testante Celso antiquissimo Scriptore Romano) ab studio sapientiæ, disciplinā hanc Medicinæ separauerat, multifarias medicamentorū præparaciones, & compositiones præscribens. Post Hypocratem autē Diocles Carystius, Praxagoras, Chrysippus, Herophilus & Erasistratus ita Artem hanc exercuere, ut cum tanto damno in varias Sectas fuerit distracta, quanta cum utilitate in tria hæc membra Diæticen, Pharmaceuticen,

An. mund.
di 3309.

De re
med. l. 1.

Isidor.
l. 4. Orig.
cap. 1.

PRÆFATIO.

& Chirurgicæ, diuisa. Prima huius distinctionis parte, & vltima relicta, de sola Pharmacia hic paulò enucleatius differendum.

Pharmacorum componendorum ratione ex supradictis intellecta, commixtionis eorum necessitas videri potest apud *Auicenn in Proëm lib. 5. Can. sum. 1. Aëti. Tetrab. 1. serm. 3. cap. 57. Chystopb. Georg. de honestis super Antidotar. Mesues. Nicol. in Antid. & in eiusdem Exposit. Ioan. de S. Amando &c.* Pro quorum testimonijs vnus nobis suffecerit Galenus *de Compos. Med. secund. Gener. lib. 1.* Si simplicibus tantum medicamentis, vniuersos preter naturam affectus curare liceret, nobis, numquam egeremus compositis: & in huius confirmationem narrat Aëtius tanquam rem grauissimam duobus Medicis sibi cognitis euenisse, quorum alter ob huiusmodi scriptorum (pharmaca componendi modos continentium) amissione, mærore contabuit, alter vero medicandi artem dereliquit: & Galenus, (vt ipsemet scribit loco supra citato) cum duo priores libri, qui in lucem exierant, de simplicium compositione conscripti, vnà cum alijs in Apotheca, quæ ad viam sacram erat, perissent, Pacis delubro toto, & ingentibus Palatij bibliothecis incendio conflagratis, victus amicorum precibus, imo coactus fuerit eosdem illos de nouo recudere: & quod amplius est, horum commixtionem

*Tetr. 4.
serm. 2.
cap. 25.*

PRÆFATIO.

nēm tam necessariam fore sustinet, vt expressè dicat *De Compos. Medicam.*
 exterminandos esse Sophistas illos, qui medicamē-
 torum compositionē è medio tollunt. Ex quorum
 numero fuit *Asclepias*, & Discipulus eius *Themison*, *Lib. 2. de elem.*
 vt referunt *Galenus*, & *Celsus*: etiam *C. Plinius* non
 tam remedijs tamen, quàm ipsis Medicis in-
 sus. Cum enim varias compositiones medicinales
 scripsisset *Philon* Medicus non ignobilis *Hippocra-*
 tem secutus, necessariam hanc artem acrimè ca-
 „lumniatis est *Plinius* his verbis: postea inquit frau- *Lib. 24. cap. 1.*
 „des hominum, & ingeniorum capturæ officinas
 „inuenère istas, quibus sua cuique homini, venalis
 „promittitur vita. Statim compositiones & mix-
 „turæ inexplicabiles decantantur. Arabia atque In-
 „dia in Medico estimantur, vlcerique paruo, Me-
 „dicina à rubro Mari imputatur, ita ille; ante quem
M. Cato, & *Pompeus Leneus*, exemplaria *Mithridatis*
Regis de vi barbarum, iussu magni *Pompei* (cuius po-
 sterior libertus erat) omnia Regia prædâ potiti, in
 Latinum sermonem transtulerant; quo demum
 tempore, *Plinius* se animaduertisse ait, scientiam *Pol. Ver-*
 hanc ad Romanos peruenisse. His cauillationibus, *gil. de*
 quamuis in supradictis abundantissimè factum sa- *ter in-*
 tis, duo tamen insignia, insignium virorum testi- *uent.*
 monia per modum corollarij adijcienda: primum *De Re-*
 „erit Sapientissimi *Platonis* dicentis: Medicinâ opus *publ.*
 „haberi, *Dialog.*

PRÆFATIO.

„haberi, non vulnerum gratiâ, aut quorundam mor-
 „borum per annum circuitum illabentium, sed
 „(nota) propter desidiam, & victum luxuriosum,
 „dum fluxionibus & ventis homines, velut palu-
 „des, implentur, ita vt elegantes Asclepiadas coë-
 „gerint noua morbis nomina imponere. Hæc Pla-
 „to, quid mirum ergo, si & noua inuenire medica-
 „mina. Rationem satis exactè ex probatissimis Au-
 „thoribus allegatam repeto: distinguenda esse tem-

De conf. pora: de prioribus ait Boëtius.

Phylos.
 lib. 2.
 Met. 5.

*Felix nimium prior ætas
 Contenta fidelibus aruis,
 Non inerti perdita luxu (nota)
 Facili cum sera solebant
 Ieiunia soluere glande.*

De huius verò temporis hominibus ait Clemens
 „Alexandrinus, quod videantur insatiabiles & solliciti
 „ciborum indagatores, ad delicias & voluptates suas
 „mundum irretire, sibilantibus sartaginibus vndi-
 „que circumstrepentes, & circa cochleare, & mor-
 „tarium, totam vitam suam consumentes, edaces
 „atque adeo omniuori homines. Ita ille: itaque

Corn.
 Gall.

*Diuersos diuersa iuuant: non omnibus annis
 Omnia conueniunt, res prius apta nocet.*

„Medicina quondam paucarum fuit scientia herba-
 „rum, quibus sifteretur fluens sanguis, vulnera coi-
 „rent

P R Æ F A T I O.

„rent paulatim; deinde in hanc peruênit tam mul-
 „tiplicem varietatem, inquit decus Phyloſophorum *Epist. 95.*
 „*Seneca.* Tunc nihil opus erat tam magna Medico-
 „rum ſuppellectile, nec tot ferramentis (Chirur-
 „giæ) nec tot pixidibus (Pharmacix) non erat ne-
 „ceſſe circumſpicere multa auxiliorum genera, cum
 „eſſent periculorum pauciſſima: nunc verò quam
 „longè proceſſerunt mala valetudinis? has uſuras
 „voluptatum pendimus. En vnanimem Phyloſo-
 „phorum ſententiam. Quid ergo ad Plinium? dicat
 Ga'enus noſtri æui, *Franciſ. Valleſius*: condonanda in- *Phyloſ.*
 ſcitix Plinij ſua Grammaticalis garrulitas menda- *sacra.*
 cijs plena. Sufficiat nobis, Poſt Hyppocratem, Phi-
 lonem, alioſque ſuccedentes Medicos pro captu
 ac ſcientia quolque varias ſimplicium mixturas in-
 ueniſſe, ſcripto reſeruafſe, propriis manibus compo-
 ſuiſſe, & cum temporis lapſu. uſitandis ægris, confi-
 ciendis que pharmacis non ſufficerent, famulis ſuis,
 ac ſeruis particulariter medicamentorum prepara-
 tionibus inſtructis, hanc prouinciam committere
 incepiſſe circa Annum Domini, quantum conijcere
 potui. 80. 81. 82. nempe T. Veſpaſiani, aut Domi-
 ni temporibus, ex quo *Speciariorum, Cocorumque* nomê
 ſunt adepti, vnde *Galenus*: Sicut Pedotriba eſt Gym-
 naſticæ miniſter, ita & Medici Cocus, nempe Phar-
 maceuticus. Cuius comparationis rationê explica-
tius

PRÆFATIO.

De sanit.
tuenlib.
2.

„tius lib 1. de Alimentis allegat: nã sicuti pedotriba
 „omnes luctas & frictiones ritè obire valet, absque
 „eo tamen quod virtutem, aut sanitatem in illis
 „consistentem sciat, aut consideret, ideo assimilando
 „di sunt cocis obsonia facere scientibus, minimè
 „tamen quid in ipsis optimum sit intelligentibus,
 „quamue facultatem ipsorum vnumquodque ad
 „sanitatem habeat non dignoscentibus, ergo (con-
 „cludit, vt Miles artis Imperatoriæ, Pedotriba
 „Gymnasticæ, ita per comparationis consequens,
 Cocus & Pharmacopeus Medicinæ minister est.
 De quibus (ne gratis dicta videantur) amplissima
 testimonia curiosus lector inueniet apud Fuchsium
Instit. Medicin. lib. 1. cap. 5. Manard. *Annot. in Mesu.*
pag. 436. Iacob. Primeros. *de vulgi errorib. lib. 1. cap.*
11. Ioan. Ruell. *Epist. dedic. in Diosc. Interp.* Francis.
 Sanchel *Pharmac. lib. 3.* Raymund. de lasso Sebastian.
 Scrofam, Aloijs. Mundell. Paul. Renealm &c.

Mole autem Romani Imperij suo pondere quasi
 fatifcente, cum & Medici ipsi, & eorum Seplasia-
 rij, Speciarij, Rhizotomi parabolani, & reliqui sub
 Medicorum signo militantes dispersi essent & ex-
 tincti, excellentissima hæc artium, in magno illo
 mundi incendio quasi sub cineribus sopita latuit,
 paucissimis hinc inde Medicis Halij Abbate, Rhaze,
 Auicenna, Rabbi Abraham Benezra, & Ioanne Me-
 sue

PRÆFATIO.

sue circa An. Dñi 1162. caput suum in Arabia ex-
 erentibus; horum *Mesue* ex Regum Damasci profa-
 pia oriundus (quem quidam Ioannem Chryso-
 stomum esse autumant) Medicos visitationibus, ac
 seruitijs ægrorum impares esse considerans, om-
 nium primus circa dictum tempus, *De Consolatione*
Medicinarum simplicium, & *correctione operationum* ea-
 rum *Canones* composuit, ac in *Pharmacopolarum*
gratiam integro volumine excudit, ex quo *Medi-*
corum Evangelistæ nomen est promeritus. Atque
 hæc verissima est, & genuina Pharmaceutices ori-
 go. Ex quibus facile colligendum, quanta cum in-
 iuria ingrati quidam, maximam hanc Medicinæ
 partem, ex Inuentorum, & institutorum suorum
 manibus auerruncare, & præcipuum huius scientiæ
 ramum, non sine notabili ægrorum detrimento,
 & arescentiæ periculo, à suo trunco diuellere con-
 ati sint; uti amplissimè, & doctissimè nuper ostendit
 Clariss. Dominus *VVyon* in Manifesto, & libello
 supplice Regi nostro Hispaniarum in illum finem
 oblato; qui Rex Catholicus, tam perniciosæ dila-
 cerationi scientiarum occurrens, cunctis vniuersi-
 tatibus sibi subiectis de nouo mandauit expressè:
 ut Medicinæ Candidati tam in Pharmacia, quam
 Chirurgia (quas natura iunctas & officio quoque
 copulatas, inertiam nunc aliquo vsque distraxisse

Vide
Ge. rg. de
honest.
florent.

An. 1162.

Anno
1647.

e

con-

PRÆFATIO.

In vit. Medic. Ill. f. pag. 20. Anno 1619. April. 20. conqueritur *Petrus Castellanus*) iuxta Regulam nuper-
 rimè Bruxellis datam rigurosissimè examinaren-
 tur, vt antiquiorum orbitâ detenti Præceptorum
 suorum vestigijs insistant, idque cum potestate am-
 plissima, cuncta quæ ad Pharmaciâ, & Chirurgiâ
 pertinent, liberè, semper, & vbique exercendi, in
 illum finem famulos alendi, officinas instruendi,
 &c. Nam *Veteres Medici* Galeno teste, tanquam *Duces*
militibus, & Reges subditis imperare voluerunt, nequaquam
Lib. 1. Method. cap. 1. Lib. 5. v. a- riar hist. Lib. 9. plant. vero *Getarum, & Tibiorum, & Phrygum, & Thracum*
Syntax. art. mi- rab. lib. 28. cap. 35. *emptitorum seruili ritu parere, atque obsequi.* Ita *Aristo-*
Lib. 10. epist. telem artem Medicinæ exercuisse scribit *Elianus;*
 & *Aristophilem Theophrastus, idem & Medicis*
 omnibus licere confirmat *Georg. Christoph. Valterus*
Tract. de stat. Iuris & priuileg. Doct. cap. 12. & 14. Gregor. Tholosanus &c. Verum, ne Arte & stylo suo frustrati
 in tam magno numero Pharmacopolæ ferientur,
 ægrique præ Medicorum occupationibus debita
 visitatione priuentur, à 100. aut 150. circiter annis,
 prudenter dissimulantes Medici, Pharmacopolas
 passi sunt præparandi medicinas officio fungi, &
 paucis arcanis remedijs, secretisque cum integro ta-
 men iure sibi reseruatis, solent nunc (ex *Symmachi*
consilio) qui medicinam callent, cum iam forti vsu in ma-
 gisterium prouebuntur, ac fiunt artis emeriti, proximis impe-
 rare, ac feriata manu curationem inuare præceptis.

Hæc

PRÆFATIO.

Hæc sunt quæ de Pharmaciae initijs habui præfanda; cuius Artis dignitas, ac præ ceteris excellentia, ex primæui institutoris, ex Auctoris, inquam, naturæ, celsitudine mensuranda, & personarum illam exercentium estimanda. Deum Opt. Max. non instituisse eam solum, sed & exercuisse, non vno loco sacræ paginæ testantur, *hic enim est unguentarius, qui curans mitigat dolorem, & pigmenta facit suauitatis, & unctiones conficit sanitatis, & non consummabuntur opera eius.* Hunc mundani Reges, & terreni Principes secuti, Tiberius Imp. referente Galeno, pastillos ad Herpetes composuit: Hadrani, & Iustiniani Antidota à Medicis celebrantur vbique: Kabith Regis nonnulla ab Auicenna citantur remedia; quorum insignioribus, in posteritatis memoriam proprium etiam nomen indiderunt, ita Alexander Macedoniæ Rex, *Auream Alexandrinam*; Rex Ponti & Bithyniæ *Mithridarium*, proprio nominis titulo condecorarunt: Ita Lysimachus, Gentius Eupator, Climenes, Iacibussa, Kemud fecere, & plures alij apud Hyer. Bardum videndi. Quid Reges & Principes Medicinæ peritos fuisse commemoro, cum nisi tales Imperij gubernaculis possent admoueri, quare sceptrum recusans Hebræorum vates quamuis Regiæ stirpis & in aula semper educatus Isaias dicit Cap. 3. *Non sum Medicus . . . nolite constituere me Principem populi.*

Eccles.
38.

In Medico Polit. cathol.

PRÆFATIO.

puli. Hic idem tamen in spiritu Prophetico videns Christum collyrio ex luto & saliuâ composito, ceci oculos illinientem, audiensque Præceptoris verba: *exemplum dedi vobis vt quemadmodum ego feci &*
Cap. 38. *vos faciatis,* Cataplasmate ex ficibus malaxato, Ezechiam Regem (ex sententia Clarissimi Medici *Petri Hispani,* postea sub Ioannis 22. nomine summi Pontificis, multa præclara in Medicina scribentis) Pleuritide laborantem, sanauit: *S. Paulus* potionem instituit eius nomine in Antidotarijs *Nicol. & Arnald.* nuncupatam. Est in Insula Melita etiam terræ genus, quod passim aduersus serpentum morsus & viperarum, sub nomine *Gratiæ S. Pauli,* distribuitur. Sub nomine *SS. Petri & Pauli emplastrum* ad pectoris vulnera describitur apud *Gilbertum.* *Esdra* compositio dicitur à Propheta huius nominis concinnata. Pandectarius *Ceratum SS. Cosmi & Damiani* allegat. Præter varia medicamentorum composita, sub Auspicijs Sanctorum confecta: quorum nulli, cum prisca æui temporibus, innotescerent fidei lumine destitutis, & in illis tamen supra humanas vires latitare quidpiam animaduertit *Philon* Medicus nobilissimus, cum Medicamenta quædam ad medendi vsum exquisitissima concinnaret, & Regias quasdam (vt *Plutarchus* inquit) & Alexipharmacas potestates conficeret, eas, quod salutare, & diuinas

Theaur. pauper. cap. 26.

pag. 467.

Lib. 7. de Morb.

PRÆFATIO.

diuinas quodammodo sciret *θεῶν χεῖρας*, veluti adagio quodam, hoc est *Deorum manus*, appellare conlueuerat, vti refert *Caelius Rhodiginus*; & in Auicennæ relatum monumentis scio, medicaminis genus dici *Donum Dei*, sicut apud Galenum est *Trochiscus Jupiter*: & in vsibus hodiernis Antidotum quoddam Panchristum Theodoricon, Manus Christi, Gratia Dei, Balsamum Christi, Aqua Angelica, Emplastra, vnguenta Apostolorum, &c.

Lect. antiq. lib. 29. Cap. 11.

Maecte animis itaque Pharmaciae periti, ponè sequamini tam sanctos, ac illustres Prædecesores vestros: fortiter nobillissimæ Artis tam antiquum decus manu tenete, nec elabi finite, sed contra quoscumque splendorem eius ignorantia & fallacijs obnubilare conantibus, alacriter defendite, quod vt felicius succedat, Medicis vos socios iungite, manus date, vis vnita fortior. Bellum proclamabimus, in quo vulnera non infliguntur, sed sanantur: prælium inibimus in quo languidi non marcescunt, sed reuiuiscunt. *Medicina contra dolores pro nostra imbecillitate confligit, & vbi nos nititur subleuare, ibi nullæ diuitiæ, nulla potest dignitas subuenire* ait Cassidorus. Archistrategus & Dux noster sit qui dicit: *Ego Deus Sanator tuus*. Disciplinam militarem, hoc est salutiferam procedendi normam præscribat Amplissimus Magistratus: Impostoribus, Sciolis, Lucripetis, tan-

In form. Archiatr. lib. 6. vari. Exod. 25.

PRÆFATIO.

quam lixis, calonibus, & impedimentis omnibus reformatis: neminem huic militiæ adscribamus, nisi quem Medicinæ, & Pharmaciæ liquet patenter expertum. Actum est. Per iterata Senatus Edicta, per hanc Pharmaciam (cuius armamentarium abundanter instructum) tanquam per Caducæos, capitalem sanitatis hostem intrepidè prouocamus, omni morbo intestinum bellum audacter indicimus: Bellum, cuius victoria Medico Omnipotenti Gloriam, nobis honorem, Vobis emolumentum, omnibus denique adferet in perplexitatibus securitatem, optatum in morbis finem, & cum corporis sanitate, vitam tranquillam.

AD